

OGRÓD W ROGALINIE.

W związku z utworzeniem w roku 1949 oddziału Muzeum Wielkopolskiego w niedalekim od Poznania pałacu rogałińskim, przeprowadzone zostały prace konserwatorskie również na terenie najstarszej części ogrodu, stanowiącej bezpośrednie sąsiedztwo zabudowań pałacowych, oraz fragment wielkiego założenia parkowego, ^{znacznie młodszego, bo} pochodzącego z przełomu XVIII i XIX wieku. Przywrócenie właściwego układu i oblicza ~~całkowitego~~ ogrodu regularnego, poprzedzone badaniami terenowymi i analizą stylistyczną pozwoliło na ujawnienie interesujących elementów kompozycyjnych z doby Baroku, stawiających Rogalin w rzędzie czołowych rozwiązań ogrodowych owej epoki.

Rezydencja rogałińska położona jest na wysokim prawym brzegu doliny Warty, w okolicy lesistej, o urozmaiconej rzeźbie terenu. Pod samym stokiem wije się odnoga rzeki, za którą ciągnie się kilkusetmetrowy pas łąk i zalewisk, dochodzący do głównego koryta rzeki, zataczającej w tym miejscu łuk ku zachodowi. Główna oś założenia biegnie równolegle do krawędzi skarpy. Zapoczątkowuje ją kaplica grobowa Raczyńskich, wzniesiona na wyniosłym cyplu u rozwidlenia dróg, wiodących do pałacu i do wsi. Monumentalna budowla kaplicy jest kopią słynnej rzymskiej świątyni w Nîmes, "maison carrée" i wzniesiona została przez Edwarda Raczyńskiego w 1820 roku. Blżej pałacu, wzdłuż osiowej alei rozmieściły się parami zabudowania mieszkalne służby, stajnie i wozownie, tworząc architektoniczne wprowadzenie do ogromnego dziedzińca, o wymiarach 70 x 200 m, w końcu którego wznosi się ^{ogromny} ~~monumentalny~~ zespół pałacowy.

Wjazd na dziedziniec zaakcentowany jest trójk-
arkadowym mostem nad fosą, murywanym z kamienia i cegły.
Po obu stronach płaskiego gazonu ciągną się aleje kasztanow-
ców /*Aesculus hippocastanum*/, dochodzące do skrzydeł pałacu.
Zespół pałacowy składa się z korpusu głównego o trzech ryza-
litach i dwóch oficyn, połączonych z korpusem ćwierćkolisty-
mi galeriami. Złamanie osi dziedzińca w stosunku do osi
pałacu posiada optyczną poprawkę, przez wysunięcie oficyny
zachodniej nieco ku przodowi. Dziedziniec wraz z pałacem
znajduje się na płaskowzgórzu, opadającym dość stromymi zbo-
czami ku zachodowi i północy, przy różnicy poziomów od 3 do
5 metrów. Linia uskoku północnego biegnie wzdłuż korpusu
głównego, ~~szagxraxukitaxmxjxix~~ w związku z czym elewacja
ogrodowa pałacu jest o jedną kondygnację wyższa, niż od stro-
ny dziedzińca. Zejście z parteru pałacu do ogrodu odbywa
się poprzez taras, z którego dwie równie pochyłe prowadzą
na poziom ogrodowy.

Teren ogrodu regularnego jest ukształtowany
sztucznie, przez wcięcie w pierwotny stok prostokątnej plat-
formy, o wymiarach 86 x 158 m. Jej poziom ~~jxix~~ leży około
7 m poniżej przeciętnej wysokości parku górnego, od którego
oddzielają ją regularne skarpy, podzielone dwoma, wąskimi,
poziomymi tarasami. Zachodnia krawędź platformy opada ku
dolnemu parkowi angielskiemu.

Przed tarasem pałacowym rozpościera się obszerny
parter, ujęty w dwa rzędy swobodnie rosnących, wiekowych lip
/*Tilia parvifolia*/. Równoległe do nich w drugim szeregu cią-
gną się niższe szpalery grabowe /*Betulus carpinus*/. W drugim
końcu osi ogrodowej wznosi się kopiec ziemny, w kształcie
ściętej piramidy, o wymiarach kwadratowej podstawy 45 m i